ORATIO HABITA SERENISSIMI PORTUGALIAE ALGARBIORUM'QUE REGIS SEBASTIANI...

Portogallo, Giovanni Strozzi

III

ORATIO

HABITA, SERENISSIMI PORTVGALIAE ALGARBIORVMQVE

Regis Sebastiani Nomine, In Concilio Tridentino. Die IX. Februarij. M. D. LXII.

VM ad tuendam Christianæ religionis integritatem, Sacrorum Conciliorum accomodata semper fuerit auctoritas, his tamen nostris, post hominum memoriam, turbulentissimis temporibus, quibus & pietatis synceritas tot est erroribus contaminata, & veteris disciplinæ seueritas omnium fere ordinum luxu, cupiditateque dissoluta, huius Sacrosancti conuentus celebritas sic omnibus de Christianæ Reip: salute cogitantibus necessaria visa est, vt non alia ratione syncera religio suæ puritati restitui, collapsa morum disciplina instaurari posse videantur. Et quoniam singulari Dei Opt. Max. beneficio effectum est, vt tandem aliquando magno animorum consensu publicus vniuersi Christiani

nominis conuentus Pontificia authoritate in hanc vrbem indictus ageretur, confidimus plane futurum; vt quam apud omnes Christianæ pacis studiosos expectationem commouit sacri huius, venerandique cœtus religiosa maiestas & amplitudo, non modo, persanatis aliquot religionis vulneribus, impleat, sed ita superet. ut saucio, debilitatoque Christianæ Reipub. corpori omni ex parte medeatur. Nam siquis animo, atque cogitatione velit paulo altius repetere eas difficultates, quibus non solum nostra, sed superiori etiam memoria, Sacri Concilij progressio fuit interrupta, facile intelliget & tunc fuisse multa, quæ œcumenici Concilij splendorem obscurare, & cursum impedire videbantur, & nunc fuisse nonnulla, quæ nisi constanti sua prudentia, & pia plane constantia Sanctissimus Pont. Pius IIII. superasset, non modo, quam hic hodie summa cum voluptate intuemur, Christianæ Reipub. viuam sane, & suis omnibus propemodum membris expressam effigiem, minime haberemus, sed vix exiguum illius, obscurumque simulacrum cerneremus. Et aliorum quidem Pontificum stabilis, perpetuaque in promulgando, indicendoque Sacrosancto Concilio sententia, vehemens illorum studium erga Christianam Rempub. non obscure declarauit, & constantiæ, pietatisque laudem apud posteros illis conciliauit: qui nullis temporum asperitatibus perturbationibusque deterriti, rem toties parum fœliciter tentatum diuinæ sapientiæ consilijs innixi sibi repetendam iudicarunt. Sanctissimi vero D. N. Pij IIII. Pont. & Apostolicæ dignitatis fastigio, & animi ornamentis vere Maximi, laudibus, nulla sane par vllo unquam tempore oratio poterit reperiri, qui, vt excellens in Christianam Rempublicam Suæ vnius curæ sollicitudinique diuinitus traditam, studium testaretur, cum primum fuit Pontifex Max. declaratus, vt quod salutari, auspicatoque plane nomine pollicebatur, adhibita inueteratis Ecclesiæ malis medicina prestaret, in concilij celebrandi ratione, quo vno remedio omnium mentes ad sanitatem reduci posse videbantur, omnes suas curas cogitationesque ab ipso sui Pontificatus exordio collocauit. Cuius cum pios conatus & paternæ pietatis viscera prospicerent hi, quos ille & nuncijs & amantissimis literis in hanc vrbem ad œcumenicum Concilium celebrandum ad hortabatur, conuenerunt frequentes, vt videmus, &, vt speramus, non modo illius autoritate, sed huius etiam Sanctissimi Conuentus exemplo, celebritateque incitati frequentiores in dies conuenient, & huius Sacrosanctæ Synodi dignitatem sua pietate magis illustrabunt. Quod si œcumenicorum Conciliorum authoritas Sacrarum literarum

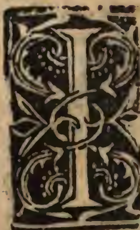
monumentis non tam esset diserte comprehensa, quis tamen sobriæ, saneque mentis crederet, pio tot integerrimorum, Sanctissimorumque præsulum conuentui sanctum dei spiritum defuturum, qui in medio duorum, triumve de pietate agentium, se promisit futurum? Cum vero tanta sit Sacrorum Conciliorum authoritas, vt quæ in illis decernantur, pro diuinis oraculis excipiantur ab omnibus, quis sibi non facile persuadeat in omnibus de Christiana Religione controuersiis, eam fore verissimam sententiam, quam tot patres matura ætate, spectata virtute, exactaque eruditione ornatissimi, comprobauerint, & Reuerendissimi, Illustrissimique Legati, diuina quadam sorte ad hoc munus electi, qui Pontificio nomine Sacro Concilio præsident, sua authoritate confirmauerint? Tametsi vero facile adducimur, vt credamus in eadem sententia cæteros pro sua pietate, et sapientia futuros, de nobis tamen possumus id cõstantius, apertiusq; profiteri, qui ornatissimo vestro conspectu in tantã Christianæ Reip. sapientissimis vestris decretis constituendæ expectationem sumus erecti, vt non mõ vestra pietate existimemus fore, vt omnes de religione controuersiæ dirimantur, sed vestra ẽt censoria seueritate omnium ordinum, Sacerdotumq; presertim, qui cæteris scientia, & vitæ integritate prælucere debent, moros ad Euangelicæ synceritatis normam dirigantur. Quæ qui sibi ex Sacro Concilio non pollicentur, aut quam vim habeant non perspiciunt, aut cuius authoritate nitantur, non intelligunt. Hos quidẽ fructus, aut uberiores ẽt postulat a nobis Christiana Resp. hos expectat Serenis. Princeps SEBastianus Portugaliæ, Algarbiorumq; Rex huius nominis primus. Qui licet suum in Christianã Remp. studium satis vobis crederet perspectum, et cognitum, ut tamẽ suã erga Sacrosanctũ Concilium obseruantiam illustriore testimonio declararet, ornatissimũ virum, quem videtis, D. Ferd. Martinez Mascarenium ad hoc Sacrum Concilium destinauit, non oratorẽ solum, sed, pignus, obsidemq; perpetuæ suæ erga Sacrosanctum Concilium obseruantiæ, & pietatis. Quantæ vero curæ optimo religiosissimoq; Principi fuerit, œcumenici huius Concilij celebritas, & amplitudo, testari apud vos poterunt non solum antistites Bracharensis, conimbricensis, Leriensisq;, sacrarum literarum scientiæ, spectata pietate, & vitæ integritate insignes, qui se explicare celerius, & maturius in hanc vrbẽ venire potuerunt, sed & qui constitutis suarũ Ecclesiarum rationibus aderunt ex illius Regnis, & Dominijs, quos oẽs Christianæ pietatis studiosissimus Princeps accurate est p literas hortatus, ut q̃ diligentissime possent se ad maturã profectionẽ cõponerẽt, ne vel iubenti, volentiq; Sũmo Pontifici segnius parere, vel laboranti Ecclesiæ serius, q̃ cum eorũ pietas tũ periculi magnitudo postulabat, adesse viderẽtur

Quæ omnia a Serenifs. Rege ſtudioſiſſime ſunt curata, partim vt ſuæ erga Sacrum Concilium obſeruantiæ ſatisfaceret, partim etiam, ut Clariſſimorum Portugaliæ, Algarbiorumque Regum maiorum ſuorum religioni, pietatique reſponderet. Quorum res fortiter, & fœliciter geſtæ ita ſemper fuerunt cum publica Chriſtianæ religionis vtilitate, & dignitate coniunctæ, vt tot, defuſis, profligatiſque Barbaris Regibus; victorijs, tot direptis expugnatiſque hoſtium oppidis, tot arcibus in aduerſo Numidiæ, Getuliæque litore ad comprimendam Barbarorum audaciam, erectis, non tam ſui Imperij fines proferre, quam Chriſtianæ Religionis gloriam propagare voluiſſe videantur. Incitabantur ille quidem Regij animi eccellenti magnitudine, ſed ad natiuam, inſitamque eorum propenſionem accedebat aculeus ille, quem Alfonſus primus Portugaliæ Regni conditor, & author poſterorum Regum animis impreſſum reliquit. Quod ſi apud Clariſſimos Portugaliæ Reges tantum valuit exemplum perpetua quædam ſerie velut per manus traditum, quid vos, Ampliſſimi Patres, expectare par eſt a Sereniſſimi Regis Sebaſtiani animo, quem non ſolum ſuperiorum Regum Illuſtria exempla, ſed recens, ſpiranſque ad huc Emanuelis proaui, Ioannisq; Tertij aui memoria ad prouehendæ religionis ſtudium vehementius accendit? Quomodo enim poteſt vel Emanuelis Regis pronepos non iiſdem veſtigijs inſiſtere, vel Ioannis Optimi, maximique quondam Regis nepos, cognita ab omnibus propemodum, qui hic adeſtis; illius pietatis exempla, minime conſectari? Quorum illæ ſubiectis Apoſtolicæ ſedis Imperio, tot in Oriente Regnis Prouincijs, Barbariſque nationibus, eius gloriam longe; lateque illuſtrauit. Hic vero non modo ſubactos ab Emanuele fœliciſſimæ recordationis Rege patre ſuo populos in officio, fideque continuit, ſed etiam ſtudio diligentiaque perfecit, vt repudiato nephario inanium ſimulacrorum cultu, Chriſtianæ religionis pietate imbuerentur, & noſtræ diſciplinæ ſacra, moreſque libenter ſequerentur. A' quo propagandæ latius noſtræ religionis curſu, cum partim finitimorum Africæ Regum infeſtis excurſionibus, partim magnis a Solymano ad euertendum noſtrum in Oriente Imperium miſſis claſſibus ſubinde interpellaretur, illorum quidem audaciam, temeritatemque, grauiſſimis illatis damnis, repreſſit. Huius vero nauales copias in ipſo Dij, Florentiſſimæ totius Cambaiæ Regni vrbis conſpectu, ita oppreſſit, vt Solymanus purpuratorum Satraparum apud Barbarum & immanem Tyrannum gratia & autoritate longe maximus, qui Claſſi ſummo cum Imperio præerat, multis depreſſis triremibus, lace-

ris, truncatisque nauigijs ægre sit fuga salutem consecutus: Quæ ideo breuiter, cursimque a nobis sunt commemorata, Patres Amplissimi, non modo vt intelligeretis, quanto suorum periculo, & sumptu suo, Clarissimi, proferendæque latius Christianæ Religionis studiosissimi Portugaliæ Reges, non in oppositæ nobis Africæ solum proximis, sed in Asiæ etiam remotissimis disiunctissimisque prouincijs grauissima, periculosissimaque bella susceperint, quaque ea vel animi magnitudine gesserint, vel constantia, fœlicitateque confecerint, sed etiam vt cognosceretis, eandem erga Sanctam Sedem animum, idem ad Christianam Religionem amplificandam, propagandamque, studium, eandem erga hoc sacrum Concilium obseruantiam, eandem denique pietatem expectandam a Serenißs. Rege Sebastiano, & regia præstantissimæ indolis significatione ad excellentes omnes virtutes propenso, & domesticis immaginibus, Clarißsimorumque Regni Illustribus exemplis incitato. Qui, quod Sanctißsimo Pontifici, literis est pollicitus hodie cumulate præstat, suumque ad illustrandam huius Sacrosancti Cocilij celebritatem, studium, vobis Amplissimi Patres, hodierna die per D. Ferdinandum Martinez Mascarenium suum Oratorem, Virum non solum antiqua generis nobilitate, & familia, multis Asiæ, Africæque triumphis insigni, sed fide, integritate, cæterisque ornamentis longe præstantem effuse pollicetur. Sperat autem fore, vt quoties cum de publicis Christianæ Religonis, atque disciplinæ tum de priuatis negotijs nostrarum Ecclesiarum quæ singulari Dei Opt. Max. beneficio, nec ab Ecclesiæ Romanæ cæterarum parentis & magistræ obseruantia deflexerunt, nec a veteri, receptoque semel, cultu recesserunt apud vos illius Orator agere volet (quod pro sua prudentia non nisi necessarijs, aut grauibus certe causis impulsus faciet) vos, cognitis Serenissimi Regis mandatis, eum pro vestra humaninitate benigne excipiatis.

RESPONSVM SANCTAE SYNODI, DATVM ILLVSTRIS ORATORI SERENISsimi Regis Portugaliæ in eius comparitione.

ILLVSTRISSIMI, D. Orator. Mandatum & literæ Serenissimi Portugaliæ Regis, quæ modo a Dominatione vestra exhibitæ in hoc sacro loco recitatæ fuerunt, nec non ea, quæ ornatissima Oratione exposita sunt, huic Sanctæ Synodo iucundissimum nuncium attulerunt, cum declararent eximiam quandam, ac perpetuam clarissimorum Portugaliæ Regū, ac præcipue Serenissimi Sebastiani Regis in Deum pietatem, insigne in Remp. Christianam studium, ac summam erga hoc œcumenicum, & Generale Concilium, observantiam, licet nihil noui huic Sanctæ Synodo allatum sit. Nemo enim est cui compertissima non sint præclara Regum Portugaliæ facinora in Christiana Religione, vereque Christi fide in Orientis partibus propaganda. Non minor tamen Maiestati suæ, maioribusque suis piissimis, & Clarissimis Regibus laus & gloria hac tempestate debetur, quod in his calamitosis temporibus, tot dissidijs, totque in Ecclesia exortis hæresibus, Regna & Ditionem suam in Orthodoxa fide, Ecclesiæque Catholicæ vnitate (vti vere Christianos Principes decet) semper conseruauerint, quam in Barbaris, & idolorum cultui deditis Nationibus ad veram religionem traducendis. Quamobrem hæc Sancta Synodus Deo, & Patri Domini nostri IESV Christi meritas de his omnibus gratias agit, Dominationemque vestram, tum ipsius Regis causa, tum ob singulare eius prudentiam, ac sanguinis splendorem, grato ac beneuolo animo recipit. Regium vero mandatum, quantum de iure debet, admittit.